

ภาวะจิตทรมาน ในอารยธรรม แผนปัจจุบัน

— ๑๘ —

๗ พฤษภาคม ๒๕๑๓

สำหรับพวกเราที่นี้ ได้ล่วงมาถึงเวลา ๔.๔๕ น. แล้ว; เป็นเวลาที่จะได้พักกันต่อไป ถึงเรื่องอันเกี่ยวกับ ขวราวส ความประสงค์ของคุณที่ไต่เสนอปัญหา มา ส่วน แต่เกี่ยวกับขวราวส. ในวันนี้จะได้พูดถึง **ภาวะจิตทรมาน ในอารยธรรมแผนปัจจุบัน** ฟังดูแล้วก็น่าสลดสังเวช หรือ ถึงกับน่าสะอึก; แต่ก็เป็นเรื่องที่ควรพิจารณาอย่างยิ่ง หรือจำเป็น. ถ้าข้ามไปเสียในเรื่องชนิดนี้ เราก็จะไม่สามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของขวราวสได้ ดังนั้น จึงต้องพูด.

ขอให้เข้าใจว่าเวลาหัวรุ่งอากาศเย็น ๆ อย่างนี้ ไม่ใช่เวลาสำหรับจะ มานั่งคำคน หรือทำใครกันให้สนุกไปเลย. แต่ว่าเป็นเวลาที่พระพุทธเจ้าท่านใช้ สำหรับกระทำสิ่งที่เราเรียกกันว่า "เสียงญาณส่องโลก" มีอาการเหมือนกับขึ้นไป บนยอดภูเขาสูง ๆ แล้วก็ดูโลกโดยทั่ว ๆ ไป ว่าอยู่ในสภาพเช่นไร; แล้วท่าน

๓๒๑

ก็มองไปว่าใครอยู่ในฐานะที่ควรช่วยเหลือ. พอสว่างขึ้นท่านก็พยายามที่จะผ่านไปทางนั้น เพื่อจะไปช่วยเหลือ. ถึงพวกเราเหมือนกัน ในเวลาหัวรุ่ง อากาศเย็นสบายดี อย่างนี้ก็ควรจะใช้เวลาไปในทางที่จะมองดูอะไรด้วยจิตใจที่ปกติ เป็นวงกว้างออกไปทั่วๆ โลก ซึ่งรวมทั้งตัวเราเองด้วย เพื่อพบปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนถึงวิธีที่จะแก้ไขมัน.

เกี่ยวนี้ผมกำลังพูด หรือเอ่ยถึง *ภาวะจิตธรรมในอารยธรรมปัจจุบัน* ก็ขอให้พิจารณาดู ด้วยจิตใจที่ปกติ หรือเป็นธรรม ว่ามันเมื่ออยู่จริงหรือไม่ ตามที่ผมจะได้พูดให้ฟัง ตามความเห็นส่วนตัว หรือความรู้สึกลึกซึ้งที่มีมันเกิดขึ้น เพราะอำนาจของสิ่งเหล่านี้ มันทำให้เกิดความนึกขึ้น.

คำว่า “*ภาวะจิตธรรม*” นี้ เกือบจะไม่ต้องอธิบายอะไรแล้ว แต่โดยใจความ มันหมายถึงการที่จิตของมนุษย์ตกต่ำลงไป จนไม่สมควรแก่คำว่า “มนุษย์”. ถ้าคุณชอบคำจำกัดความ หรือบทนิยาม ก็ขอให้ฟังเสียงกันอย่างนี้ว่า *ภาวะจิตธรรม* นั้น คือจิตของมนุษย์ตกต่ำลงไปจนไม่เหมาะสมกับคำว่ามนุษย์. ความหมายของ “มนุษย์” นี้ เราพูดกันแล้วพูดกันอีกอย่างซ้ำๆ ซากๆ ว่า จิตสูงหรือเหล่อกของผู้ที่มีจิตสูง สะอาด น่าไหว น่านับถือ บูชา, และไม่เป็นไปเพื่อความทุกข์ เรียกว่าสูง. เกี่ยวนี้มันเป็นไปทางต่ำ สกปรก มีคัมภีร์เราเรียกว่า “*จิตธรรม*”.

สำหรับคำว่า *อารยธรรมแผนปัจจุบัน* นั้น มันก็พอที่จะเข้าใจได้อยู่แล้ว; แต่สำหรับคำว่า “*อารยธรรม*” นี้ ขอบอกกล่าวไว้ว่า มันเป็นเรื่องเล่นตลกเล่นดี. คำว่า อารย หรือ อริย นี้ เป็นคำเดียวกับที่เราเรียกในภาษาไทยว่า อริยเจ้า. *อารยธรรม* ก็คือธรรมะ ของพระอริยเจ้า; แต่แล้วมันก็ไม่เป็นไปอย่าง

สมชื่อนั้น ๆ. นี่เพราะว่าคนบัญญัติคำพูด บัญญัติศัพท์นี้ เขาไม่ได้คิดถึงอะไร
มากไปกว่าความเหมาะสมเฉพาะหน้า เฉพาะเวลา เฉพาะถิ่นเท่านั้นเอง; ในเมื่อ
มุ่งหมายจะพูดถึงสิ่งที่ ของสูง ก็เลยเอาอารยะใส่เข้าไป เป็นอารยธรรม.
ส่วนคำว่า civilization ของฝรั่งซึ่งเป็นต้นตอของถ้อยคำนั้นมันจะมีความหมายอย่างไร
ก็ยังไม่เป็นที่แน่นอน. แต่ที่แน่นอนก็คือว่า มันคงจะไม่ตรงกับ ความหมายของ
คำว่า อริย หรือ อารย เป็นแน่. ถ้ามันเป็นอย่างแท้จริง มันจะเป็นความเจลา
ของคนที่มีปัญญาคำในภาษาไทย โดยสัมพันธ์ถึงพระอริยเจ้า, หรือไม่สนใจเอา
เสียเลยก็ได้.

ทีนี้สำหรับคำว่า *อารยธรรมปัจจุบัน* นั้น คุณก็พอจะมองเห็นอีก เพราะ
ผมหมายถึงปัจจุบันทย ๆ นี้ ในศตวรรษนี้ จนกระทั่งถึงวันนี้. อารยธรรมปัจจุบัน
โดยใจความก็คือ *อารยธรรมทางวัตถุ*, พุทธภาษาศาสตร์ก็เรียกว่า *อารยธรรม
ทางเนื้อหนัง*. มันเป็นเรื่องของเนื้อหนัง เพื่อประโยชน์แก่เนื้อหนัง หรือเป็น
อุปกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เนื้อหนัง; ทั้งหมดนี้มีรวมเรียกว่า “อารยธรรม
เนื้อหนัง” มีความก้าวหน้าทางวัตถุเป็นหลักสำคัญ.

เมื่อพวกอิตาลีไปย้ายประเทศอะบิสซิเนีย; คนป่า ๆ ในอะบิสซิเนีย
นั้นตะโกนบอกกันว่า “อารยธรรมของฝรั่งมาแล้ว!” หมายถึงปืนใหญ่ หมายถึง
รถถัง หมายถึงอะไรที่มันไปฆ่าพวกอะบิสซิเนีย. พวกอะบิสซิเนียตะโกนบอกแก่กัน
และกันว่า ระว่าง ๆ อารยธรรมของฝรั่งมาแล้ว. นี่คุณลองคิดว่าคนป่าแท้ ๆ
ถ้าเราจะจัดว่าเป็นคนป่า โดยการที่ผิวหนังมันดำ, มันยังรู้จักถึงขนาดนี้ ว่านี่
อารยธรรมของฝรั่ง, ไม่ใช่อารยธรรมของพวกเราแต่โบราณ.

ดังนั้นอารยธรรมของฝรั่งก็คือ วัตถุเครื่องมือที่จะไปบีบคั้นคนป่า
เรียกว่าอารยธรรมปืนใหญ่อย่างหนึ่ง เพื่อผลเป็นการได้มาซึ่งวัตถุ ซึ่งเป็นปัจจัย

ของกามารมณ์. อารยธรรมยิ่งใหญ่ กับ อารยธรรมกามารมณ์วิถิตถารมีมันคู่กัน. ดังนั้นพิจารณาให้ดีแล้ว อารยธรรมแผนปัจจุบันไม่มีอะไร นอกจากเป็นใหญ่ กับกามารมณ์วิถิตถาร. นี่จะเป็นคำตำหนิหรือเยาะเย้ย หรืออะไรก็ตามใจ, แต่นี้พูดไปตามความจริงที่มันมีอยู่. ฉะนั้นคุณเข้าใจคำว่า “อารยธรรมแผนปัจจุบัน” ไว้ในลักษณะอย่างนี้ดีกว่า ปลอตภัยกว่า; อีกไม่ก็วันคุณก็จะสึกออกไปปะทะกับ อารยธรรมแผนปัจจุบันนี้อย่างที่เคยมาแล้ว; เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับ ฆราวาส. เพราะฉะนั้น จึงเอามาพูดในฐานะเป็นสิ่งที่ฆราวาสจะต้องรู้ จะต้องเข้าใจ จะต้องจัดการกับมันให้ถูกต้อง อย่างที่เรียกว่า “ฆราวาสธรรม” เป็นสิ่งที่ ฆราวาสจะต้องรู้ จะต้องกระทำให้ถูกต้อง.

ทีนี้ เราจะพูดถึงตัวเรื่องราวของมันเสียที่ว่า **ภาวะจิตทรมาน** นั่นคืออะไร? ที่ว่า **จิตทรมาน** **จิตทรมาน** นั้น ถ้าถือตามหลักพระพุทธศาสนาก็มีจิตทรมานอยู่ ๓ ประเภทตามลักษณะของกิเลส :

๑. จิตทรมานที่มาจากโลภะ หรือราคะ, ก็คือเนื้อหนังเพื่อ หรือ กามารมณ์เพื่อ.
๒. จิตทรมานที่มาจากโทสะ หรือโกรธ นั้นก็คือการฆ่ากันเพื่อ.
๓. จิตทรมานที่มาจากโมหะ หรืออวิชชา นั้นก็คือการทำสิ่งที่ไม่ต้องทำแล้วก็เฝ้าทำอยู่จนเพื่อ.

สรุปสั้น ๆ ก็ว่า จิตทรมานด้วยโลภะ คือกามารมณ์เพื่อ เนื้อหนังเพื่อ, จิตทรมานด้วยโทสะ ก็คือฆ่ากันเพื่อ, จิตทรมานด้วยโมหะ ก็คือทำสิ่งที่ไม่ต้องทำเพื่อ นี่เป็นหัวข้อที่คุณจะต้องรู้ให้ดี ว่ามันมีอยู่จริงหรือไม่ ในสมัยปัจจุบันนี้ เมื่อมองตามหลักของพุทธศาสนา.

เราเป็นคนไทย เป็นพุทธบริษัท ยึดหลักพระพุทธศาสนา แล้วเกลียดชังความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นที่สุด, ถือเกลียดชัง โลภะ โทสะ

โมหะเป็นที่สุด. โลภะนี้มีชื่อแทนว่าราคะ หรืออื่นๆ อีก, โทสะก็มีชื่อแทนว่าไภยะ หรืออื่นๆ อีก, โมหะก็มีชื่อแทนว่าอโนการ ความมึนงง หรืออื่นๆ อีก. ดังนั้นเมื่อคุณพบชื่ออย่างอื่น ก็ขอให้รู้จักสังเกต แล้วเอามารวมเข้าในชุด ๓ นี้ อย่างใดอย่างหนึ่งให้จนได้; คือว่ามันมีแค่เพียง โลภะ โทสะ โมหะ ที่เราพูดกันติดปาก.

บัดนี้เราจะพูดถึงจิตพรหมที่มีมูลมาจากโลภะ หรือราคะนี่ก่อนเป็นประเภทแรก เป็นเรื่องเนื้อหาหนึ่งเพื่อ หรือกามารมณ์เพื่อ. ดังนั้นกำลังจะบอกอยู่ทั่วไปทั้งโลก ซึ่งผมไม่ต้องอธิบายเพราะคุณจะทราบก็ว่าผมเสียอีก และคุณก็อยู่ใกล้ชิดกับสิ่งเหล่านี้ เพราะเป็นธรรมชาติ แล้วก็เพิ่งมาบวชหยกๆ นี่เอง แล้วก็กลับไปเป็นธรรมชาติอีก.

ที่เรียกว่า เนื้อหนังเพื่อ นี้ เราจะต้องนึกถึงคำว่า “เพื่อ” เพราะว่ามันใช้ได้ทุกกรณีทั้ง ๓ กรณี. เราจะลองนึกถึงสิ่งที่เรียกว่า กำลัง หรือ energy นี้. เมื่อเรามีกำลังมากจนล้น แล้วกำลังนั้นมันจะล้นไปทางไหนโดยธรรมชาติ คือโดยอัตโนมัติ. ยกตัวอย่างเช่น เรากินอาหารเข้าไปมาก แล้วเกิดกำลังเหลือล้นสำหรับที่จะทำงานตามหน้าที่ แล้ว energy นั้นล้น มันจะล้นไปทางไหน? มันก็ล้นไปในทางความรู้สึกทางกามารมณ์. คุณจะเรียกมันว่าจิตสูงหรือจิตพรหม? ในที่นี้เราเรียกว่า “จิตพรหม” คือมันล้นไปในทางตามกอนาวาร ตามอำนาจของกิเลส.

ระวังให้ดี แรงงานล้นนี้, ระวังให้ดี. เคียร์นเรามีวิชาเทคโนโลยีในโลก สำหรับสร้างอุปกรณ์ของแรงงาน หรือกำลัง ที่ให้มนุษย์ดื่ม กิน ใส่เข้าไป. ที่มันล้นมากจนล้น และมันจะล้นไปทางไหน? มันก็ล้นไปในทางกามารมณ์ ทาง

ลามกอนาจาร. ดังนั้นผลได้ทางวัตถุย่อมเป็นไปทางเนื้อหนังทั้งนั้น. ประดิษฐ์-
กรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกอย่างหนาแน่น, ที่ยกย่องกันมากนักนี้, พอมันสิ้นหรือ
เพื่อ มันก็เพื่อไปในทางกามารมณ์; ไม่ได้เพื่อไปในทางกิจการงานที่จำเป็นแก่
มนุษย์. ดังนั้นคุณจะเห็นได้ว่าสิ่งที่วางเกื้อหนุนอยู่ สำหรับมีชาย มีอะไรไปทั่ว
ทุกหนทุกแห่งนั้น มิใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นแก่มนุษย์.

ผมขอร้อง ขอร้องว่า ช่วยทำจิตใจให้ดีขึ้น ให้เที่ยงตรง ให้เป็นธรรม
ให้ยุติธรรม แล้วเดินสำรวจตลาดในกรุงเทพฯ ว่ามันมีสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิตมนุษย์
ที่เปอร์เซ็นต์, แล้วไม่จำเป็นแก่ชีวิตมนุษย์ คือไม่ต้องมีที่มันที่เปอร์เซ็นต์.
แล้วสิ่งที่หรูหรา สวยงาม แพงมากเหล่านั้น รวมอยู่ในสิ่งเหล่านั้น แล้วก็เข้าไป
เพื่อกามารมณ์ สันไปทางจิตกรรม; แต่เขากลับบูชาว่านั่นแหละคือสูงสุด
เป็นไปในทางสูงสุด หรือนำปรารถนา; หรือสิ่งสวยงามเป็นอย่างต่ำ. ถ้ามอง
ให้ดีขึ้นอย่างนี้ จึงจะพบความเพื่อ ความเหลือความจำเป็น; เป็นเหตุให้คนเรา
โลภจัด ปรารถนาเกินขอบเขต เกินที่พระเจ้ากำหนดไว้. อยากได้หรือแสวงหา
หรือมีไว้ หรือใช้จ่ายเกินจำเป็นที่มนุษย์ควรจะต้องทำ. อย่างนี้เรียกว่า "เพื่อ"
เป็นความโลภ, ก็มีบาลีว่า "อติโลภิ หิ ปาปโก" – โลภเกินนั้นลามก;
ทางทวิหนังสือว่าอย่างนั้น. โลภเกินนั้นลามก อติโลภิ หิ ปาปโก ช่วยจำ
ไว้ด้วย.

เราจะคุยกันต่อไป อย่างไรเรียกว่าเนื้อหนังเพื่อ? มันก็ไม่ยาก โดย
แบ่งขอบเขตของความจำเป็น ปัจจัยที่จำเป็นแก่การครองชีพของมนุษย์ : เรื่อง
อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เรื่องหยูกยาแก้ไข้ ที่จำเป็นมันมีอยู่อย่างไร
ที่เพื่อยมีอยู่อย่างไร; ก็ยวนี้เราอยากให้มันเพื่อไปเสียทั้งนั้น. เมื่อเพื่อไปทุกอย่าง
แล้ว ที่มันก็สันไปทางกามารมณ์. เมื่อมันเกินจำเป็นแล้ว มันก็สันไปทาง

กามารมณ์. เรื่องอาหารก็ดี เรื่องเครื่องนุ่งห่มก็ดี ที่อยู่อาศัยหลับนอนก็ดี แม้แต่สุขภาพ; เมื่อมันเล่นความจำเป็น หรือเพื่อ มันก็เพื่อไปในทางกามารมณ์ทั้งนั้น. ถ้ามันเพื่อไปอย่างนี้แล้ว มันไม่ใช่สิ่งที่เรียกว่า “ปัจจัยที่จำเป็นแก่ชีวิต”.

กามหลักของพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า “ปัจจัยสี่” ที่จำเป็นแก่ชีวิตมนุษย์” นั้น มันอยู่ในขอบเขตจำกัด เท่าที่จำเป็นจริง ๆ; พอสิ่งเหล่านี้มันเพื่อ มันก็ไม่ใช่ปัจจัยในที่นี้แล้ว; มันกลายเป็นของเพื่อ เป็น “กามารมณ์ปัจจัย” เป็นปัจจัยของกามารมณ์, แล้วก็นำไปสู่ความวิถดลทางกามารมณ์. นี่ระวังให้ดีกว่ามันอาจจะหลอกเราก็ได้ หลอกว่า “ปัจจัย” นี้ เราต้องแสวงหา แล้วก็มันเป็นของจำเป็นแก่ชีวิต; แต่แล้วมันกลายเป็นไม่ใช่ “ปัจจัย” ไป โดยไม่รู้สึกรู้ส. อย่างนี้ทำให้เกิดความล้น จนเป็นกามารมณ์ เป็นเนื้อหนังเพื่อ.

ที่ว่าปัจจุบันนี้มีภาวะจิตทรมานเพราะสิ่งเหล่านี้เพื่อมัน ก็ดูซิ ฤดูฤดูให้ละเอียด ด้วยความรอบคอบดีถ้วน. จะพบว่ามันอยู่สิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เราเห็นได้ชัดอย่างยิ่ง ช่วยจำคำนี้ไว้ คือ เจตนารมณ์แห่งการยั่ว, เจตนารมณ์ หรือเจตนาคึกคัก แห่งความยั่ว, มันมีความมุ่งหมาย หรือเจตนาที่จะยั่ว จะหลอก. จะลวง เอาประโยชน์ของผู้อื่นด้วยการยั่ว อยู่เต็มไปหมดทุกหัวระแหง ในโลกนี้. โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เรียกว่า “โฆษณา” นั้น หรือโฆษณาชวนเชื่อ นั้น คือตัวหลอก ตัวยั่ว, เจตนาแห่งการยั่ว. ถ้าเป็นเรื่องกามารมณ์โดยตรง มันก็มีความยั่วมากไปกว่านั้น. ไปสเตอร์โรงหนังโรงละคร, ไปสเตอร์ขายสิ่งของเครื่องใช้อะไรก็ตาม มันเป็นการยั่ว การหลอก การทำให้โง่ อยู่ในนั้น. เราจึงไปทำสิ่งที่โง่ ๆ ไปดูสิ่งที่โง่ ๆ. เสียเงินไปดูสิ่งที่ทำลายจิตใจของเราเอง ซึ่งทำให้จิตทรมานโดยไม่รู้สึกรู้ส; แล้วก็เสียเงินไปซื้อเขา

จิตทราวมมาให้แก่ตัว. สิ่งฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ ที่กำลังระบาคั่วไปในโลกเป็นอย่างนี้ มี*เจตนารมณ์แห่งการชั่ว* เป็นวิญญานของมัน.

ให้พิจารณาด้วยกันบ้างว่า อารยธรรมใหม่ หรืออารยธรรมปัจจุบันนี้ เรียกให้มันชัดหน่อย ก็เรียกว่า “อารยธรรมของสตรีตและเมอร์”. จำให้ถ่องแท้มาถึงสมัยพวกกรีก; อารยธรรมเก่าแท้ ๆ ของเขาไม่ใช่สตรีตและเมอร์. ไปดูมาถึงแต่อารยธรรมสมัยหิน สมัยคนป่าไม่แต่งผ้าก็ไม่มีอารยธรรมสตรีตและเมอร์; แล้วมันค่อยเปลี่ยนมาเป็นอารยธรรมที่มีระเบียบ มีแบบแผนมีข้อบัญญัติ มีสิ่งที่ต้องประพฤติปฏิบัติมากขึ้น จนเกิดระบบศาสนา ศีลธรรมอะไรนั้นขึ้นมา; แล้วเขาก็หนักแน่นอยู่แต่ในเรื่องของศาสนา. มันจึงมาสูงส่งเป็นอารยธรรมที่เนื่องกับศาสนาอย่างแน่นแฟ้นในโลกนี้.

ในสมัยเมื่อหลายพันปีมาแล้วในประเทศจีนก็, ในประเทศอินเดียก็, ในประเทศตะวันออกอย่างพวกอียิปต์เก่าแก่นั้นก็ มีการฝาดจิตใจไว้กับศาสนา หรือพระเป็นเจ้า, แล้วเชื่อมาก แล้วกลัวมาก. มันอยู่ในระเบียบ อยู่ในแบบแผนที่จะไม่กระทำการที่ลามกอนาจาร เป็นหลักใหญ่อยู่อย่างนี้ ก็เป็นอารยธรรมทางศาสนา. ต่อมามนุษย์มันดีขึ้นในทางสติปัญญา สติปัญญามันเลยเกิดจนกลายเป็นเชื่อกวามคิด ความนึก ความรู้สึกของตัวเอง; เกิดไม่เชื่อศาสนา ไม่เชื่อพระเป็นเจ้ากันแล้ว; นี่มากเป็นโทษของเนื้อหนัง จึงค่อย ๆ ละทิ้งอารยธรรมศาสนา หรือพระเป็นเจ้า มาบูชาสตรีตและเมอร์นี่เป็นพระเจ้า; แล้วก็หาความเพิกเพลิดระหว่างเพศ แล้วก็ใช้ของมีนเมาทุกชนิดเป็นเครื่องสนับสนุน.

ถ้าเรศึกษาดูจะเห็นว่า พวกกรีกเป็นเจ้าคาร์บ หรือว่าเป็นต้นตอของการเปลี่ยนแปลงยุคหน้ามือเป็นหลังมือนี้. กลายเป็นบูชาเรื่องเพศ เรื่องของ

มีเมฆาทำลายอารยธรรมเดิม อารยธรรมทางศาสนา. พวกฝรั่งที่เคยมีอารยธรรมศาสนา ก็มักกลายเป็นอารยธรรมสตรียุคและเมรัย, แล้วก็จะระบาดไป ระบาดไปจนพวกไทยเราก็ก็นำฝรั่ง. ใครจะโกรธหรืออะไรก็ตาม ผมไม่กลัว; แล้วก็บอกพวกคุณทั้งหมดทุกๆ องค์นี้ว่า ระวังให้ดีในเรื่องนี้ ที่จะไปตามกันฝรั่งในเรื่องอารยธรรมสตรียุคและเมรัยนี้.

จากอารยธรรมสตรียุคและเมรัยนี้ เราจะเห็น *เจตนาแห่งการยั่ว* มากมายหลายชนิด จนพูดกันไม่ไหว : จะยกมาให้เป็นตัวอย่าง เป็นเครื่องสังวร ที่มันกำลังระบาดทั่วโลกเวลานี้ก็คือ เรื่องกระโปรงสั้น. ในอารยธรรมสตรียุคและเมรัยที่แสดงออกทั่วโลกขณะนี้คือกระโปรงสั้น สั้นจนจะไม่มีเหลือ. คุณเคยเห็นเป็นเรื่องหยาบคาย หรือเขาเรื่องหยาบคายมาพูดกันด้วยจิตทรมาน; แต่พูดให้รู้ว่านั้นแหละคือลักษณะของความมีจิตทรมาน, กระโปรงสั้นนั้นแหละคือลักษณะของความมีจิตทรมาน. คุณไปตั้งปัญหา คิดเอาเองว่ามันคืออะไร? เนืองมาจากอะไร? และเพื่ออะไรในที่สุด? มันก็เพื่อจิตทรมานทั้งนั้นแหละ คือลักษณะของความมีจิตทรมาน, เกิดมาจากจิตทรมาน, ก็เพื่อจิตทรมานต่อไปอีก.

จะถามว่าทำไมจะต้องไปทำให้มันสั้น? มันไม่สะดวก, มันไม่สบาย, มันไม่ป้องกันอันตรายของผิวหนัง หรืออะไรได้เลย; แต่แล้วทำไมสมัครให้เป็นอย่างนั้น? ก็ไม่มีอะไรนอกจากเพราะจิตมันทรมานลงไป. มันยินดีที่จะให้ถูกทดลอง, แล้วก็เพื่อทดลองกันต่อไป. คุณก็รู้ได้ว่าแบบเครื่องแต่งตัวนี้ ผู้ชายออกแบบแล้วผู้หญิงก็ใจ ผสมโรงกับความมีจิตทรมานของผู้ชาย ก็จะลงผู้หญิงให้เป็นของเล่น หรือยั่วไ้มากขึ้น; แล้วความใจของผู้หญิงก็สมัครจะทำอย่างนั้น. มันบวกกับจิตทรมานทั้งของผู้หญิง ทั้งของผู้ชาย ผลิผลเกิดขึ้นมาเป็นกระโปรงสั้น; แล้วก็สั้นเรื่อยไปๆ จนเป็นปัญหายุ่งยากลำบากไปหมดทั่วโลกในทางศีลธรรม.

แต่ไม่เป็นปัญหาในทางเรื่องที่จะทราบลงไปในเรื่องความเป็นตามกอนจาว, นั้นไม่เป็นปัญหา ไม่เป็นอุปสรรค. แต่เป็นอุปสรรคในทางศีลธรรม ที่โลกนี้จะมีศีลธรรม. เพราะว่าการนั่งกระโปรงสั้นนั้น เป็นบาปอยู่ทุกลมหายใจเข้าทุกลมหายใจออก.

คุณไปบอกเพื่อนคุณที่นั่งกระโปรงสั้นเถิดว่ามันเป็นบาปอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก; เพราะมันทำไปด้วยเจตนาชั่ว คือชั่ว คือตกบิณฑ์. ในเวลาที่มีที่นั่งกระโปรงสั้น มันต้องการจะตกเบ็ดคนก็เห็น เพื่อให้อยู่ในอำนาจของมัน; มันก็คือนางยักษิณีที่มีความหวังจะตกเบ็ด จะจุมพฏ. เจตนาชั่วนี้ถือว่าเป็นบาปแล้วมันเป็นบาปอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกที่นั่งกระโปรงสั้น; จนกว่าจะได้ผลิตเสียใหม่. นี่แหละคือเจตนาแห่งการชั่ว ข้อแรกมันก็อยู่ที่กระโปรงสั้น ซึ่งไม่ให้ความสะดวกสบาย หรือผลประโยชน์อะไรนอกจากความชั่ว แล้วเป็นบาปอยู่ตลอดเวลา.

เรื่องถัดไปเป็นเรื่องเลยกระโปรงสั้นไปอีก ก็เป็นเรื่องเปลือย; พยายามหาโอกาสที่จะให้ความเปลือยเป็นเครื่องจูง, เป็นเครื่องยั่ว, เป็นเครื่องหลอกล่อคนมาอยู่ในอำนาจของตน. เปลือยอวัยวะที่ไม่ควรจะเปลือย แล้วก็นิยมเป็นของสูงสุด จนเมื่อจะกินอาหารก็ต้องมีระบำเปลือยแสดงอยู่ด้วย. ผมไม่เคยเข้าไปในโรงเหล่านั้น แต่คนที่เคยเข้าไปเขามาเล่าให้ฟัง หรือว่าอ่านหนังสือหลายๆ อย่างรู้ว่าเขาทำกันเช่นนั้น. พวกทหารฝรั่ง ทหารรับจ้าง ได้เงินมาแพง, ได้เงินค่ารับจ้างแพงๆ แล้วก็เอามาถลุง เพื่อจะกินอาหารชนิดที่มีการเปลือยแสดงอยู่ตลอดเวลา. เงินมันก็หมดไป หมดไป; ไปหาอะไรใหม่ก็เพื่อผลอย่างนี้. มันไม่ใช่มีแต่เรื่องอย่างนี้อย่างเดียว มันมีมากมายหลายสิบเรื่อง. เคียงนั้นก็ได้อินว่าวัฒนธรรมมีปากกำลังระมัดเข้าไปทั่วทุกหนทุกแห่ง, แล้วช่วยยับยั้งกันเช่นนั้น

ขยับขยายกันอย่างนี้ ให้มันแปลกออกไป ให้มันวิฤตถาออกไป. ได้ยินเขาพูดกันว่า
เที่ยวทางแหลมสะแกดินเวีย สองสามประเทศที่ตรงนั้น กำลังนำหน้า
ในเรื่องอย่างนี้ จนคนประเทศอื่นอุตสาหะขึ้นเรือบินไปเพื่อจ่ายเงินที่นั่น เพื่อผล
อย่างนี้. นี่แหละมนุษย์ในโลกนี้ หรือโลกของมนุษย์ในเวลานี้ ที่มันมีจิตพรหม
อย่างนี้ เต็มไปทั่วทุกยว.

ที่มันก็มีมาถึงเรื่อง แกะไซ่ศีลธรรม หรือว่าเหยียบย่ำศีลธรรมที่มีอยู่
แต่กาลก่อน. ศีลธรรมข้อไหนมันเป็นอุปสรรคแก่การที่เขาจะลุ่มหลงกันให้มาก ๆ
อย่างนี้ เขาจะแกะไซ่มันเสีย. หรืออย่างนั้นก็ด้วยการทำไม่รู้ไม่ชี้เสีย; นี่เรียกว่า
เหยียบย่ำศีลธรรม ถือเป็นเรื่องไม่บาป ไม่กรรม ไม่ชั่ว ไม่ลามกอนาจาร. เรื่องลูก
เรื่องเมียของใครก็ตามใจ ไปอยู่ในลักษณะที่เหยียบย่ำกันได้เหมือนของใช้ หรืออะไร
อย่างนี้ มันมากขึ้นทุกที. ถ้าคุณยังถือศีลธรรมตั้งเดิมอยู่ คุณก็จะไม่มีที่อยู่ใน
โลกนี้, และเที่ยวนี้เขาจะมีอารยธรรมอย่างนี้กันแล้ว.

รวมความแล้วก็คือความที่มันทรามลง ทรามลง ทรามลง ตกต่ำลง;
วัดได้จากสิ่งเหล่านี้ ที่มันมากขึ้น มากขึ้น มากขึ้น. ที่เป็นตัวอย่างอันหนึ่งที่
แสดงว่าจิตพรหมลงอย่างไร ก็คือเรื่องราวที่มันเกี่ยวกับสถานที่ตากอากาศ
แห่งหนึ่ง ในประเทศหนึ่ง ย้ายไปออกซี้ช เกี่ยวมันจะเป็นเรื่องคำเขาตรง ๆ.
ประเทศที่มีสถานตากอากาศที่มีชื่อเสียง เมื่อตอนแรก ๆ แผ่นโฆษณาให้ไปเที่ยว
ที่สถานที่ตากอากาศเหล่านั้น เมื่อ ๒๐ - ๓๐ ปีมาแล้ว เขาใช้ภาพของธรรมชาติ
ที่เรียบสงบสวยงามตามธรรมชาติ พิมพ์เป็นโปสเตอร์ตั้งให้คนไปเที่ยวที่นั่น.
นี่ก็แปลว่ายังมีจิตใจที่ยังเป็นศิลปิน แล้วก็ชอบอย่างนี้ จึงไปเที่ยวที่นั่น ไปเที่ยว
กันมาก. ต่อมาภาพโปสเตอร์ชิ้นนั้นมันช่วยไม่ได้ ไม่มีใครไปเสียแล้ว;
ก็เปลี่ยนเป็นเรื่องชาตินิยม เขาภาพเรือรบที่มีชื่อเหมือนกับสถานที่ที่นั่นมาโฆษณา

มันก็คล้ายกันขึ้นมาพักเดียว; เป็นเรื่องชาตินิยม ก็ไปเที่ยวที่นั่น. ที่นั่นท้อมารูปเรือรบมันก็ใช้ไม่ได้ มันก็ไม่ดึงดูดใจได้ ก็เลยกลายเป็นเอาเรื่องกินอยู่สนุกสนาน เล่นหัว อะไรที่นั่นมาเป็นภาพโปสเตอร์โฆษณา; ก็ไปได้พักหนึ่ง. ในวาระหลัง ๆ ครั้งสุดท้ายนี้ก็ถ่ายภาพกินนี่ แล้วก็มาเป็นภาพเปลือยโดยปริยาย คนจึงไปเที่ยวที่นั่น; ที่ชายหาดนั้นก็เต็มไปด้วยคนสวมชุดเปลือย หรือครึ่งเปลือย.

ที่นี้ คุณก็รู้ว่า จิตมันตกต่ำหรือทรมานลงไปอย่างไร ที่แรกมีวิญญาณของศิลปิน ธรรมชาติอันสวยงามมันดึงดูดไป. แล้วก็มีวิญญาณชาตินิยม เรือรบ ชื่อนำไป, ต่อมาก็เรื่องกิน เรื่องเล่น เรื่องหัวหัว เรื่องชาวบ้านมากขึ้น, แล้วอันสุดท้ายก็คือเรื่องเปลือย. นี่วัดความมีจิตทรมานลงไปเป็นระดับ ๆ อย่างนี้. มันก็ยังไม่เท่าที่นี้ ที่ไหนก็เหมือนกัน ความมีจิตทรมานอย่างนี้. ฉะนั้นเราเรียกว่า ความมีจิตทรมานลงไปตามลำดับ ๆ ๆ ตามที่ความก้าวหน้าทางประดิษฐกรรม แฉกใหม่มันเกิดขึ้น มันก้าวหน้าขึ้น. เมื่อประดิษฐกรรมเพื่อยกก้าวหน้าขึ้นเท่าใด, จิตของมนุษย์ก็จะทรมานลงไปเท่านั้น. นี่ก็ภาวะจิตทรมานที่จะผมมองเห็นได้ เป็นตัวอย่างในอารยธรรมแผนปัจจุบัน.

เอาละ ที่นี้ เราลองแยกกันดูว่าจิตทรมานของบุรุษ จิตทรมานของสตรี มันมีอยู่อย่างไร ?

จิตทรมานของเจ้าสวามี มันทรมานลงไปในทางที่จะเหยียดหยามสตรี; ข้อนี้ไม่ใช่มีความหมายเล็กน้อย มีความหมายซึ่งเป็นที่มาในพระไตรปิฎก หรือในความคติของผู้นับถือเกิด มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น. จิตของบุรุษมันทรมานเมื่อมันเหยียดหยามเกียรติของสตรีลงเป็นของเล่น. เมื่อบุรุษยังเคารพสตรีว่าเป็นภักดีจะสูงสุด อย่างบาลีว่า อิตฺถิ ภณฺหาณมุตฺตมํ – สตรีเป็นภักดีสูงสุดของภักดี

ทั้งหลาย. นี่ยกย่องสตรี ไม่เอาลงมาเป็นของเล่น; อย่างน้อยก็ยกย่องสตรีเป็นเพศของมารดา เป็นเพศที่ควรแก่การบูชา.

อีกทางหนึ่งมันเห็นสตรีเป็นของเล่นทางกามารมณ์, ถือเอาประโยชน์ในทางกามารมณ์ ก็เหยียบย่ำสตรีลงเป็นของเล่น. มีเรื่องเล่าในบาปว่า พวกลิจฉวี กษัตริย์ลิจฉวี เป็นประเทศเล็กๆ ประชาธิปไตยเล็กๆ อยู่ในสมัยพุทธกาลนั้น. ประเทศมหาอำนาจเช่นประเทศมคธ โกศล นี่ทำอะไรไม่ได้; ประเทศใหญ่ ๆ นั้นละเคยรบแพ้ประเทศเล็กๆ ก็คือลิจฉวี. ในคำตรัสของพระพุทธเจ้า ก็ว่าพวกลิจฉวีเป็นประเทศที่นับถือสตรี. ในบรรดาประเทศนั้นมันเป็นประเทศที่เหยียบย่ำสตรีเป็นของเล่นต่าง ๆ. แต่มีข้ออื่นประกอบ ก็ว่าเป็นผู้เคร่งครัด เข้มแข็ง ในเรื่องทugendหมอนไม้ก็อยู่ในชุดนี้. พวกกษัตริย์ลิจฉวีทugendหมอนไม้ นอนเสื่อเนื้อหยาบ ขึ้นแต่ผักผักรวม. แต่ว่าหลักใหญ่ทางจิตทางวิญญาณ ก็ยกย่องสตรี เทิดทูนสตรี. ต่อมามันไปๆ คือมีตะปาย ทำให้พวกลิจฉวีเลิกละความเป็นอย่างนี้ แล้วก็แตกสามัคคีกัน เพราะเหตุที่เหยียบย่ำสตรีลงเป็นของเล่น มันก็แย่งกามารมณ์กัน. ที่นี้ก็เลยเป็นประเทศที่ล่มจมไปเลย. ประเทศมคธ ประเทศใหญ่นั้นก็เลยยึดเอาเป็นเมืองขึ้น. นี่คำว่ายกย่องสตรีกับเหยียดหยามสตรีมีความหมายอย่างนี้.

ถ้าจิตใจสูง ยกย่องสตรีเป็นเพศของมารดา, จิตใจมันยังมีศีลธรรม เมื่อมีศีลธรรมแล้ว มันก็ดีตลอดไป. พอมันเหยียบย่ำสตรีลงเป็นของเล่น มันก็หมดศีลธรรม, มันก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน. เตียวเม้งบุรุษในโลกนี้กำลังเหยียบย่ำสตรีโดยเจตนาบ้าง โดยไม่เจตนาบ้าง โดยไม่รู้สึกรู้สึกร้าง, เอาเพศของมารดาลงไปเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความเพลิดเพลินทางกามารมณ์ เป็นเบื้องหน้าเป็นหลักใหญ่. คุณจำไว้ว่า ผมพูดว่า เป็นเบื้องหน้า หรือเป็นหลักใหญ่.

จิตกรรมของบุรุษ สรุปความทั้งหมดได้ก็คือว่า ลุ่มหลงสตรีในฐานะ
เป็นของเล่น ไม่ใช่เป็นทีควรให้เกียรติ หรือบูชา ในฐานะเป็นเพศของมารดา.

มองดูฝ่ายสตรี **จิตกรรมของฝ่ายสตรี** ที่เกิดแก่สตรี นี้ก็ตรงกัน
นั่นแหละ เข้าคู่กัน คือทำตัวเป็นของเล่นของฝ่ายบุรุษ. ไม่ถนอมเกียรติ
ในฐานะเป็นมารดาของโลกไว้. ผมพูดแล้วว่าดูถูกพวกคุณ. ซึ่งมีอายุไม่กี่ปี
คุณไม่เห็นเห็นคนสมัยบู๊ต้ายายที่เป็นสตรี เขารถนอมเกียรติกันไว้อย่างไร เขาไม่ได้
ปล่อยตัวให้เป็นเครื่องเล่นของบุรุษเหมือนสตรีสมัยนี้ ซึ่งยอมนั่งกระโปรงสั้นเข้าไป
สั้นเข้าไป บ๊ยะหลาย ๆ ชิ้นตีเมตร; เพราะสตรีสมัยนั้นยอมเพื่อจะเป็นอย่างนั้น
นี่คือจิตกรรมของสตรี; พลอยผสมโรงกับบุรุษ ที่เขาจะเอาสตรีเป็นของเล่น.
แล้วถ้อยคำ เมื่อครั้งที่พูดว่า เครื่องแบบแต่งตัวของสตรีนี้ บุรุษเป็นฝ่าย
ออกแบบนะ จะมีต้นคออยู่ที่ฝรั่งเศษ หรืออยู่ที่ไหนก็ตาม; แต่ผู้ชายเป็นผู้
ออกแบบเครื่องแต่งกายของสตรี. มันก็มีโอกาสที่จะทำสตรีให้; แล้วสตรี
ก็โง่พอที่จะรับเอาด้วยความสมัครใจ. นี่ความมีจิตกรรมของสตรีก็มีโดยการลง
ของบุรุษ บวกกับความโง่ของตนเอง. ความลงของบุรุษกับความโง่ของสตรี
บวกกันเข้าก็เป็นความมีจิตกรรมของสตรี เป็นปรากฏการณ์ชัดอยู่ในที่ทั่ว ๆ ไป;
แล้วที่มันเป็นพยานหลักฐานชัดเจนนั่นคือ ยอมรับเอาแบบกระโปรงสั้น หรือ
สิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายกันเพื่อจะเปิดเผยอวัยวะที่ไม่ควรเปิดเผย.

เราก็พูดได้เลี้ยวต่อไปอีกว่า จิตกรรมของสตรีก็คือ ยอมทำตัวเป็น
นักระระโศก; แต่ที่ผมกำลังพูดนี้ไม่ใช่จะกระโศกอย่างที่เขารับจ้างหากิน.
นักระระ แปลว่า นักร, โศกณี แปลว่า ผู้ทำให้งาม; **นักระระโศกณี** แปลว่า
ผู้ทำนักรให้งาม นี่เขาแต่งตัวตามแบบสมัยใหม่ กระโปรงสั้นเพื่อทำเมืองทั้งเมือง
ให้งาม; นี่โศกณี "นักรโศกณี" ในคำพูดภาษาธรรม ไม่ใช่คำพูดภาษาโลก.

คำพูดภาษาโลก “ละครเวที” คือหญิงรับจ้างหาเงินด้วยการกระทำการอย่างนั้น, แต่ภาษาธรรมภาษาก็อีก ภาษาทางวิญญาณนี้ หมายความว่าผู้ที่ทำให้บรรพกาลฯ หวนไปดังเดิม เช่นผู้หญิงแต่งตัวสวยงามทั่ว ๆ ไปนี้ เขาก็ใช้กระโปรงสั้นนุ่งกันทั่วทั้งเมือง ทั้งประเทศ ทั้งโลกนั้นะ เพื่อจะทำเมืองให้งาม, สมัยเป็นคนที่จะทำนครให้งาม ด้วยอาการอย่างนี้. แล้วความงามนี้ มันมีความหมายหลายแง่หลายมุม งามของภูตผีปีศาจก็มี, งามของมนุษย์ก็มี, งามของบัณฑิตนักปราชญ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขก็มี. ที่นั้นละครเวทีแบบนี้ ก็มันงามชนิดไหน ? ความงามของคนพวกไหน ? ผมว่างามของพวกภูตผีปีศาจที่ผู้หญิงทุกคนในประเทศหรือในโลก จะชวนกันนุ่งกระโปรงสั้นจนแทบจะไม่มีเหลือ, สั้นจนแทบจะไม่มีเหลืออยู่สักก็เห็นก็เมตรนี้เป็นความงามสำหรับภูตผีปีศาจ ให้มันเป็นโลกของภูตผีปีศาจ ที่มีความงามอย่างนั้น.

คุณก็ดูต่อไป โดยเปรียบเทียบเครื่องนุ่งห่ม costume หรือชุดนุ่งห่มกันนี้ ลองเทียบดูเป็นศตวรรษ ๆ เมื่อศตวรรษที่แล้วมาเป็นอย่างไร ? ศตวรรษนี้เป็นอย่างไร ? หาได้ง่าย ๆ จากรูปภาพ ผู้หญิงในศตวรรษที่แล้ว ๆ มา เจอปีกมิดชิด เหมือนกับว่าห่มห่อเพชรพลอย ยากที่จะเห็นเนื้อหนังของเขา; แล้วแถบบางชาติ บางประเทศห่มหน้าเสียมิดชิดเลย . เพราะถ้าเห็นหน้าสวย มันเกิดราคะแก่ผู้เห็น; ฉะนั้นเขาก็ไม่ใช้ ไม่ยอมให้หน้าสวย ๆ ของเขาเป็นเครื่องยั่วให้เกิดราคะแก่ผู้ชายที่เห็น แล้วเกิดความตึงเครียดสปรกในจิตใจต่อความงามของเขา; ดังนั้นเขาคลุมหน้ามันเสีย. นี่ศตวรรษที่แล้วมา ผู้หญิงทุกชาติทุกประเทศทั้งประเทศไทยเราหรือประเทศฝรั่ง, ฝรั่งก็ยังคงคลุมมากกว่าอีก. ในศตวรรษที่แล้วมาหรือว่าทันศตวรรษนี้ก็เถอะ ฝรั่งยังคงคลุมมากกว่าเดิมนัก.

เดี๋ยวนี้ฝรั่งก็นำไปในทางที่เปิดอก เปิดอก เปิดอก เพราะเขาไปบูชาอารยธรรมเนื้อหนังเก่งกว่าเรา เก่งกว่าเรา แล้วไทยเราก็ก๊อกลงจะตามทันฝรั่ง

เขาในเรื่องนี้; เคียงนี้จะเหลืออยู่กับเสื้อแข่งงานของพวกเขาฝรั่ง การคลุมร่างกายมีชีวิต มีเหลืออยู่แต่ในเสื้อแข่งงาน. ส่วนชุดอื่น ๆ นั้น มันก็สิ้นเข้าไปสิ้นเข้าไป. นี่เราก็ไปตามกันเขา ก็ยังเหลืออยู่แต่ชุดแข่งงานเหมือนกัน. การแต่งชุดแต่งกายตามแบบวัฒนธรรมเดิมของไทยไม่มีอย่างนี้เลย.

บันทึกได้ยืนยันว่ามีชุดยาวขึ้น เป็นชุดไทย ชุดอะไรที่สตรีไทยใช้สวมกัน ก็เป็นสิ่งที่น่าอนุโมทนา. แต่แล้วหาเวลาแต่งยาก. มีแต่แต่งด้วยชุดกระโปรงสั้นไปในที่ทุกหนทุกแห่ง แม้ในโบสถ์. เพราะฉะนั้นขอแสดงความเสียใจอย่างสูงที่สุดไว้วันที่ว่า ชุดที่โบสถ์ฝรั่งเขาไม่ยอมให้เข้านั้น โบสถ์ไทยยอมให้เข้า. นี่แหละคุณไปคิดดูเถอะ คุณก็จะร่วมเสียใจกับผม ว่าชุดที่โบสถ์ฝรั่งเขาไม่ยอมให้เข้านั้นโบสถ์ไทยยอมให้เข้า. ชุดกระโปรงสั้นเจนนั่งแล้วยุ่งยากลำบากไม่หมดนั้น โบสถ์ฝรั่งเขาไม่ยอมให้เข้า แล้วโบสถ์ไทยยอมให้เข้า. ดังนั้นขอแสดงความเสียใจอย่างสูงที่สุดไว้ที่นี้ต่อพวกคุณ ว่าพุทธบริษัทไทยเรานี้กำลังจะเป็นทาสของพวกเขาฝรั่งในทางวัฒนธรรม. พวกฝรั่งเองนำในเรื่องนี้ พวกไทยตามกัน.

ไปดูที่ชายหาดริมทะเล ที่เจดีย์ไฮเติ้ล หรือที่ไหนต่าง ๆ นี้; ผมดูแล้วสะดุ้งว่าที่เดินมาคู่หนึ่ง ไม่รู้สึกว่ามันเป็นมนุษย์คู่หนึ่ง, รู้สึกว่าเป็นคนกับสัตว์เลี้ยงคู่หนึ่ง. ผู้ชายยังเป็นคนอยู่ แต่ผู้หญิงกลายเป็นสัตว์ อย่างกับสัตว์เลี้ยงไป. มันเดินมาสองคน คนหนึ่งเป็นคนเลี้ยง คนหนึ่งเป็นสัตว์เลี้ยง, ไม่ใช่เป็นมนุษย์คู่หนึ่งเดินมา. ผมไม่ใช่แกล้งจะไปดู แต่เมื่อมีโอกาสนี้ไปเที่ยวชายหาด หรือตามที่อย่างนั้นบ้างเหมือนกัน เขาพาไป. ผู้ชายแต่งตัวอย่างเรียบร้อยทุกอย่าง มีเสื้อเชิ้ต มีกางเกงยาว มีอะไร; แต่ผู้หญิงที่เดินไปด้วยกันนั้น แทบจะไม่มีอะไรเลย แล้วก็นั่งเครื่องนุ่มห่มบิกินี่อะไรนั้นไปร้องส่งสีสอะไรด้วย, เดินไปด้วยกัน จนทำให้เราสะดุ้งว่าคน ๆ หนึ่ง แล้วก็ไม่ใช้คนอื่นอีก

คนหนึ่ง, เป็นสัตว์อะไรชนิดหนึ่ง ซึ่งเดินไปด้วยกัน; ตามริมน้ำก็ตาม, ตามบนริมเจดียงโฮเต็ลก็ตาม ก็มียู่ทั่วไป. มันอาจจะไม่สะกูดตา สะกูดใจ. พวกคุณก็ได้ เพราะคุณเกิดมาก็เห็นเสียแล้ว ไม่เป็นของแปลก. ผมนี้มีบาป มันเกิดมาทั้งแต่สมัยที่ไม่มีอย่างนี้ ยังไม่เคยมี และส่วนมากก็ไม่เคยเห็น มาเห็นครั้งแรกมันก็ต้องสะดุ้ง.

นี่คือความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่มีจิตกรรมของมนุษย์แห่งยุคปัจจุบัน. มันก็เป็นเรื่องที่ไม่เป็นปัญหาแล้ว เพราะว่ามันมุ่งแต่จะแสวงหาความสุข สนุกสนาน เฮอร์ต้อยทางเนื้อ ทางหนัง. ภาษาในโบสถ์เขาเรียกว่า *flesh* ถ้าเทียบเท่านั้น เรียกว่า "เนื้อหนัง" คำเดียวพอ พยางค์เดียว. *flesh* หมายถึงสิ่งสกปรกลามกอนาจาร ตามความหมายทางศาสนา. ก็ศาสนาต้องการให้ควบคุมเนื้อหนังซึ่งเป็นที่ตั้งของกิเลส เทียบกับมนุษย์ในโลกกลับส่งเสริม; นี่เขาเรียกว่าเป็นทาสเนื้อหนัง, ไม่เป็นนายเนื้อหนัง. ศาสนาต้องการให้มนุษย์ทุกคนเป็นนายเหนือเนื้อหนัง; แต่มนุษย์เดียวกันยอมเป็นทาสของเนื้อหนัง; มันตรงกันข้าม. เพราะฉะนั้นเรามองเห็นแล้วสังเวช ที่ว่าสัตว์ทั้งหลายยอมเป็นทาสแห่งเจตนาทรมของบุรุษ. บุรุษก็ต้องการจะชั่ว จะหลอกสตรี ให้ยอมเป็นเครื่องเล่นด้วยเจตนาทรม. โลกนี้เลวลงอย่างวนเวียนอย่างน่าใจหาย, มันจึงเต็มไปด้วยสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา.

ถ้าคุณไปคิดทบทวน คุณจะเห็นอีกว่ามีเรื่องระเบิดขวด มันก็มีต้นเหตุมาจากอันนี้. มันจะระเบิดขวดไปทำไม ถ้ามองดูผิวเผิน มันไม่เกี่ยวกับเรื่องนี้. แต่ว่าจิตมันทรมลง เพราะเหตุนี้ มันจึงทำระเบิดขวด. ดังนั้นจึงถือว่าแม้ระเบิดขวดก็มีต้นตอมาจากจิตกรรมในเรื่องเนื้อหนังนี้. ผู้ที่สามารถจะทำการระเบิดขวด ขวางระเบิดขวด ต้องมีจิตกรรมทางเนื้อหนังนี้ถึงที่สุดเป็นพื้นฐาน.

เราก็จะต้องนึกกันให้กว้าง มองดูกันให้ลึก ให้ทั่วถึงว่า**จิตธรรม**นี้
คือ**สันตยของทั้งหมดของวิฤตกาลในโลก**; การรวบรวม่าพินกันอย่างนำ
ตั้งเวร ก็อขายกันเป็นหมื่น ๆ แสน ๆ นั้น มันมีมูลมาจากจิตธรรม.

พวกทหารที่รับจ้าง ถ้าเป็นทหารจ้างนี้ก็ต้องจ้างด้วยเงินก็เพื่อ
เขาไปหาเนื้อหนัง. เขารับจ้างรบ เอาชีวิตเข้าแลกนี้ เพื่อเอาเงินไปหาความสุข
ทางเนื้อหนัง หรือเอาไปซื้อเนื้อหนัง. ที่นี้พวกที่ไม่ได้มารบเอง แต่ต้องการ
ให้รบนี้ มันเป็นคนหลงเนื้อหนัง. เช่นพวกนายทุนอย่างนี้ ต้องการมีเงินมาก
ต้องการมีทรัพย์สินสมบัติมากนี้ เงินทรัพย์สินสมบัตินั้นก็เพื่อประโยชน์แก่เนื้อหนัง
อย่างเดียว; ให้มันมีมากเข้าไว้ มากจนไม่มีขอบเขต. พวกกรรมกรก็เหมือนกัน
มันต้องการเนื้อหนัง มันจึงทำลายนายทุน. นายทุนเหมือนกับกำแพงทำนบกั้น
น้ำเอาไว้มาก, กั้นน้ำแห่งเนื้อหนังเอาไว้มาก; ที่นี้พวกกรรมกรชนกรรมมาชีพ
มันก็ต้องการเนื้อหนังอย่างยิ่งเหมือนกัน มันจึงพยายามที่จะเจาะทะลุกำแพงให้
ทำนบกพังทลายลงมา เพื่อตนจะได้ไถ่หย่อนน้ำอ้าปากทางเนื้อหนัง. ดังนั้นสงคราม
ในโลกระหว่างนายทุนกับกรรมกรนั้น มีมูลมาจากเนื้อหนัง. ต้องมองกันอย่างนี้
มันจึงจะถึงที่สุด; นี่แหละคือความมีจิตธรรมของมนุษย์ในโลกในยุคปัจจุบัน.

นี่เรากำลังพูดถึงเรื่องจิตธรรมของสตรี, จะพูดต่อไปถึงข้อที่ว่าสตรีเป็น
เพศสวยงาม มีไว้เพื่อความงาม; นี่ตำหรับมนุษย์กลายเป็นอย่างนี้. แต่ถ้า
สำหรับสัตว์เครื่องจลนแล้ว บุรุษหรือตัวผู้เป็นฝ่ายสวยงาม ฝ่ายตัวเมียไม่ต้อง
สวยงาม. แต่มนุษย์นี่กลายเป็นว่าสตรีเป็นฝ่ายสวยงาม บุรุษไม่ต้องงาม,
เมื่อสตรีมีความงามเป็นความหมาย หรือเป็นทรัพย์สิน. จึงพูดกันมาแต่โบราณว่า
ความงามเป็นทรัพย์สินของสตรี; ถ้าสตรีงามแล้วละก็ มันมีราคา มีค่า อย่างนั้น.
แต่มันต้องรู้ก่อนว่าความงามชนิดไหน ความงามอย่างลามกอนาจาร หรือความงาม

อย่างที่มีมันถูกตั้งตามระเบียบแบบแผน คือความงามที่ไม่เป็นอันตราย. ดังนั้น การที่ว่ามันงามก็อยู่แล้ว มันก็อยู่แล้ว แล้วทำไมมาทำให้เป็นเรื่องตามกองอาจารย์ ด้วยการหุ้มนะโง่งหรือว่าด้วยการไม่ปกปิดสิ่งที่ควรปกปิด นั้นมันไม่ใช่ความงาม มันไม่ใช่แสดงความงาม. ฉะนั้นการประกวดนางงามที่ไม่ปกปิด ก็คือประกวดความหน้าด้าน ไม่ใช่ประกวดความงาม. คุณไปดูให้ดีๆ มันประกวดความหน้าด้านว่ามีกันก็มากน้อยที่ยอมมาถึงขนาดนั้น. เพราะฉะนั้นถ้ายังยึดหลักว่า สตรีคือสัญลักษณ์แห่งความงามแล้ว จะต้องมีความงามที่ถูกตั้งตามแบบฉบับ, ไม่ใช่ความสวยเพื่อเนื้อหนังกำเรียดูดตาม เป็นการทำลายศีลธรรม.

ที่นี่เราพูดถึงเรื่องวัฒนธรรมปัจจุบัน อารยธรรมปัจจุบันพอสมควร แล้ว ก็อยากจะพูดถึง ๒-๓ คำเกี่ยวกับอารยธรรมโบราณของปู่ย่าตายาย.

วัฒนธรรมหรืออารยธรรมโบราณของปู่ย่าตายายนั้น เราจะห่มห่อ ประคับประคองผู้หญิงไว้ในลักษณะอย่างที่เป็นของเก็บไว้บูชา หรือมีเกียรติ. นี่เขาจึงพยายามห่มห่อให้มิดชิด เหมือนจะเก็บเพชรพลอยแก้วแหวนเงินทอง เขาห่มห่อให้มิดชิด ให้เหมาะสม. นี้อารยธรรมโบราณก็พยายามห่มห่อสตรีไว้ในภาวะที่เหมาะสม, แล้วก็ประคับประคองก่อกำไว้ในภาวะที่เหมาะสม; ไม่ใช่ปล่อยให้ออกไปปลุกปลอบ ปล่อยทิ้ง ปล่อยทิ้ง เหมือนอารยธรรมแผนปัจจุบันนี้. ใช้คำว่า “ห่มห่อและประคับไว้” ในลักษณะที่เป็นของมีค่า เหมือนกับว่าจะเอาไว้เป็นของบูชา เพราะว่าเป็นเพชรของมารดา. ในครั้งพุทธกาลก็มีพุทธถึงโสเภณี โสเภณีครั้งพุทธกาลยังยกแก้วเสื้อผ้าอาภรณ์ เครื่องประดับอื่นๆ มากกว่าคนธรรมดา; เราไม่ใช่การเปลือยเป็นสังขยาคคน เหมือนโสเภณีสมัยนี้. คุณจำไว้เถิด ไปค้นดูในพระไตรปิฎก ในอรรถกถา จะพบว่า ยังเป็นโสเภณียังใช้เสื้อผ้ามาก ยังใช้เครื่องประดับประคองก่อกำมาก, มีความสะอาดมาก มีอะไรมากกว่าคนธรรมดา;

แล้วเรามีกันเฉพาะในหมู่คนชั้นที่ร่ำรวยเป็นเจ้า เป็นนาย เป็นเศรษฐี แล้วทั้งนั้น
ไม่ได้มีสำหรับสามะเลเทศมา.

ดังนั้น สก๊วกควรจะถือว่า เป็นภักษะสูงสุด, ถูกประทับประหม
ถูกเชิดชูไว้ในฐานะเป็นเพศของมารดา จึงห้ามห้อมมิคชิต แล้วประทับประภาให้นาค
นำเลื่อมใส; นี่คือการยอมรับของบรรพบุรุษเรา. ดังนั้น จึงไม่มีภาวะ
จิตกรรมอยู่ในอารยธรรมแผนนั้นในทางโลกะ. เกี่ยวกับเราพูดเรื่องโลกะ จิตกรรม
เพราะโลกะ เข้มไปในการยอมรับแผนปัจจุบัน ไม่มีในการยอมรับแผนโบราณของ
บุ๋ยกายายของเรา หรือของชนชาติอื่น ๆ ด้วย ซึ่งกำลังจะเปลี่ยนแปลง. ชาติ
ที่ต่อต้านไว้ก็มีอยู่หลายชาติ. บางชาติไม่ยอมเลิกใช้สำหรับ; สำหรับที่พวกลังกา
พวกอินเดียใช้ฟันด้วยฝ่าฟันยาวให้มิดชิดขึ้นมาถึงศีรษะนั้น เขาไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
เครื่องนุ่งห่มแบบนี้. เมื่อธรรมะ/ละแห่งประเทศลังกาค่อนจะตาย ก็ยังขอ
ร้องว่า ขอสก๊วกในประเทศของเราอย่าได้เลิกใช้สำหรับเลย, คือเป็นห่วงว่าจะไป
นุ่งผ้าแบบฝรั่ง. นี่เพราะเขากลัวความมีจิตกรรมอย่างนี้.

คนไทยเราก็เคยมีเครื่องนุ่งห่มที่มีคชิต ก็ควรรักษาสงวนไว้ และอย่า
ไปถามกันฝรั่ง จะมีจิตกรรมด้วยการลดเครื่องนุ่งห่มให้สั้นเข้า, หกเครื่องนุ่งห่ม
ให้สั้นเข้า สั้นเข้า สำหรับผู้หญิง, เพื่อเป็นเครื่องขั้ว เครื่องเล่นของผู้ชาย
เป็นความเพ้อในทางจิตใจ ที่กำลังเพ้อ สั้น เหลือ ไปสู่คามารมณ์, แล้วก็
ส่งเสริมกันใหญ่ เพื่อให้สำเร็จตามนั้น.

การมีจิตกรรมเพราะโลกะเป็นอย่างนี้ แล้วก็ไม่มีความพูดถึงจิตกรรม
เพราะโทสะ หรือโมหะ; แล้วไว้ค่อยพูดถึงกันในโอกาสหลัง.

เดี๋ยวนี้นกนางเขนบอกเวลาว่าหมดแล้ว เราก็คงกินไว้ทีก่อน.

□